

Ulkoasiainneuvosto 26.06.2023; Suomen tavoitteet

Ulkoasiainneuvosto kokoontuu 26.6.2023 Luxemburgissa. Suomea edustaa ulkoministeri. Kokouksen aiheina ovat Venäjän hyökkäys Ukrainaan, EU:n suhteet Latinalaiseen Amerikkaan ja Karibiaan sekä digitaalinen diplomatia. Ajankohtaisina aiheina käsitellään ainakin Kosovon, Moldovan, Tunisian, Armenian ja Azerbaidzhan sekä Iranin tilanteita.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi pitää tärkeänä, ja pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan siihen, että pakotteiden asettamisessa kiinnitetään erityistä huomiota pakotteiden tehokkaaseen toimeenpanoon ja pakotteiden kiertämisen estämiseen. Suomen kannat EU:n 11. pakotepakettiin on määritetty UTP-selvityksessä UTPJ 8 / 2023 vp. Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. Suomi tuomitsee humanitaarisen ja ympäristökatastrofin aiheuttaneen Kahovkan padon tuhoamisen, mikä korostaa tukitarvetta. Suomi valmistautuu myös osallistumaan Ukrainan jälleenrakennukseen. Suomi on valmis tarkastelemaan myönteisesti uusia esityksiä Ukrainalle annettavan tuen kasvattamiseksi ja Ukrainan asevoimien tukemiseksi Euroopan rauhanrahaston rahoitusta hyödyntäen (U87/2022 vp). Valtioneuvosto tukee ehdotettua kolmen raiteen lähestymistapaa. Euroopan ulkosuhdehallinnon esittelemää kolmea raidetta tulisi edistää samanaikaisesti. On tärkeää varmistaa, että Ukrainan tukea koskevat toimenpiteet toteutetaan nopeasti, joustavasti sekä Ukrainan tarpeet huomioon ottaen. Suomi katsoo, että EU:n tulisi panna mahdollisimman nopeasti toimeen neuvoston tekemä alustava päätös Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) kokonaisrahoituskaton nostamisesta 3,5 miljardilla eurolla. On tärkeää saavuttaa pidemmän aikavälin näkymä Ukrainan tukemiseen ja parantaa avun ennakoitavuutta. Lisärahoitusta tarvitaan Ukrainalle annettavan aseellisen ja muun varustetuen jatkamiseksi. Suomi korostaa, että EPF:n toimintakyky tulee nykyisessä tilanteessa varmistaa ja sen tulee kyetä vastaamaan EU:ta koskettaviin turvallisuusympäristön muutoksiin, mutta rahoitustarpeita välillään sisällä on priorisoitava (U 87/2022 vp). Suomi tukee Ukrainan asevoimien kapasiteetin vahvistamiseen keskittyvän EU:n sotilaallisen avustusooperaation toimintaa ja tavoitteita (EU Military Assistance Mission in support of Ukraine, EUMAM Ukraine) ja osallistuu operaation koulutustoimintaan. Suomi tukee pyrkimyksiä saada Venäjä ja sen edustajat vastuuseen laittomasta hyökkäyssodasta ja sen vaikutuksista ml. sodan aiheuttamien vahinkojen korvaaminen. EU:n piirissä sekä yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa tulee mahdollisimman nopeasti selvittää ja täsmentää EU- ja kansainvälisen oikeuden mukaisia tapoja, joilla Venäjä saadaan suorittamaan asianmukaiset korvaukset. Suomi pitää tärkeänä, että selvitystyötä mm. Venäjän jäädytettyjen varojen tuottojen mahdollisesta hyödyntämisestä Ukrainan tukemiseen jatketaan ripeästi. Suomi tukee oikeudellisen vastuun varmistamista Ukrainaan kohdistuvasta hyökkäysrikoksesta. Suomi on avoin harkitsemaan eri vaihtoehtoja vastuun tehokkaaksi toteuttamiseksi. Toimintansa kesä-heinäkuun vaihteessa Haagissa aloittava Kansainvälinen keskus hyökkäysrikoksen syyttämiseksi (ICPA) on tärkeä ensiaskel. Suomi tukee Ukrainan viranomaisten ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) sotarikos- ja muiden vakavimpien kansainvälisten rikosten tutkintoja. Suomi tukee myös muita vastuuvastuuteen liittyviä mekanismeja. Suomi

on huolestunut Venäjän hyökkäyssodan globaaleista vaikutuksista, kuten viljojen hinnannousun vaikutuksista globaaliin ruokaturvaan. Suomi pitää erittäin tärkeänä Mustanmeren viljakuljetussopimuksen jatkamista. Viljakuljetusten jatkuminen Ukrainasta meriteitse on ensisijaisen tärkeää globaalin ruokaturvan kannalta. Kansainvälisten toimien tehokas koordinaatio on tärkeää. EU:n on tärkeä jatkaa vaikuttamistyötä ja vahvistaa kumppanuuksia globaalisti vastavoimana Venäjälle, joka pyrkii vahvistamaan vastakkainasettelua ja haastamaan kv. sääntöpohjaisen järjestelmän.

EU:n suhteet Latinalaiseen Amerikkaan ja Karibiaan

Suomi pitää EU-CELAC-huippukokouksen järjestämistä ja EU:n suhteiden vahvistamista Latinalaisen Amerikan ja Karibian (LAK) maiden kanssa tärkeänä. Suomi näkee tiedonannossa esitetyt yhteistyöalat hyvänä pohjana jatkotyölle. Suomi pitää tärkeänä, että EU ja Latinalainen Amerikka ja Karibia jatkavat yhteistyötä tiedonannon mukaisesti monenkeskisen järjestelmän, demokratian, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden vahvistamisessa sekä ilmastomuutoksen ja muiden globaalien haasteiden ratkaisemisessa. Tämä on erityisen tärkeää nykyisessä tilanteessa, jossa Venäjä haastaa kansainvälisen oikeuteen perustuvaa järjestelmää ja pyrkii lisäämään vastakkainasettelua globaalisti. Suomi tukee komission pyrkimyksiä saattaa valmiiksi kauppasopimukset erityisesti Mercosurin (U 15/2018 vp), Meksikon U 65/2017 vp) ja Chilen (U 32/2021 vp) kanssa. Suomi toivoo, että auki olevat asiat ratkaistaan pikaisesti. Suomi pitää alueellista Global Gateway -investointiohjelmaa tärkeänä osana EU-CELAC-suhteiden tiivistämistä. Suomi painottaa ohjelmassa erityisesti digitalisaatiota ja tukee kriittisten raaka-aineiden kestäviin toimitusketjuihin liittyvän yhteistyön syventämistä EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian kesken.

Digitaalinen diplomatia

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n digitaalista diplomatiata kehitetään ja vahvistetaan osana EU:n ulko-, turvallisuus-, kauppa- ja kehityspolitiikkaa tavalla, joka vahvistaa EU:n arvojen ja intressien mukaista globaalia teknologiakehitystä, eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä ja digitaalisten kuilujen umpeen kuromista. Suomi korostaa EU:n globaalia roolia ihmiskeskeisen, vastuullisen ja turvallisen digitaalisen tulevaisuuden sekä vapaan, luotettavan ja avoimen digitaalisen infrastruktuurin rakentamisessa. Suomi painottaa ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa digitaalisten teknologioiden kehittämisessä ja käytössä, sukupuolten tasa-arvon sekä haavoittuvimmassa asemassa olevien väestöryhmien oikeuksien edistämistä ja digitaalisten kuilujen kaventamista. On tärkeää, että digitaalisen diplomatian kehittämiseen tähtäävät toimet tukevat EU:n avoimen strategisen autonomian ja resilienssin vahvistamista. On kuitenkin tärkeää, että EU säilyy jatkossakin avoimena kansainväliselle kaupalle ja investoinneille ja edistää kansainvälisessä kaupassa tasavertaisia toimintaedellytyksiä (E 180 / 2022 vp). Suomi korostaa, että EU:n digitaalista ja teknologista riippumattomuutta tulee kehittää huomioiden tarvittavalla tavalla eri toimitus- ja arvoketjujen globaali luonne ja tarve tasapuoliselle toimintaympäristölle. Suomi pitää tärkeänä, että EU vahvistaa rooliaan globaalien normien ja sääntelyn asettajana yhdessä keskeisten kumppaneiden kanssa ja tiivistää yhteistyötä teknologian tutkimukseen, kehitykseen ja käyttöön liittyen. Tässä on huomioitava EU:n eri politiikat. (UTPJ 8/2021 vp). EU:n tulee pyrkiä keskeiseen rooliin kriittisten ja murrosteknologioiden kehittämisessä, standardisoinnissa sekä turvallisessa ja ihmisoikeusperustaisessa hallinnassa ja käyttöön otossa. EU tarvitsee tässä vahvaa yhtenäistä ja arvopohjaista lähestymistapaa globaaliin toimintaympäristöön vaikuttamiseksi ja suhteiden sekä tutkimusyhteistyön vahvistamista samanmielisiin maihin, vahvoja kumppanuuksia myös yksityissektorin kanssa sekä rahoitusinstrumenttien tehokkaampaa hyödyntämistä. Suomi pitää EU:n yhteyspoliittista Global Gateway -strategiaa tärkeänä osana EU:n globaalin roolin vahvistamista ja kannattaa EU:n digitaalisten kumppanuuksien kehittämistä ml. rahoitusyhteistyö. Suomi tukee EU:n pyrkimyksiä investoida kestävään, luotettavaan ja korkealaatuiseen digitaaliseen infrastruktuuriin ja syventää yhteistyötä kumppa-

nimaiden ja alueiden kanssa ihmislähtöisen, ihmisoikeuksia kunnioittavan digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että instituutioiden keskinäistä, instituutioiden ja jäsenmaiden välistä sekä neuvoston sisäistä yhteistyötä digitaalisessa diplomatiassa tiivistetään. Suomi katsoo, että EU:n tulee profiloitua entistä vahvempana monenkeskisenä vaikuttajana digi- ja teknologiayhteistyön saralla multifoorumeilla, mukaan lukien YK:ssa ja sen puitteissa muun muassa Kansainvälisessä televiestintäliitossa (ITU). Myös EU:n yhteistyötä Freedom Online Coalitionin kanssa tulee kehittää. EU:n tulee olla aktiivinen arvopohjainen vaikuttaja kansainvälisen toimintaympäristön kehittämisessä erityisesti kansainvälisen sääntelyn ja standardisoinnin osalta. EU:n näkyvyyden ja verkostoitumisen vahvistaminen on tärkeää. Koordinaation ja vaikuttavuuden parantamiseksi voisi olla hyödyllistä nimittää EU:lle myös erityinen teknologialähettiläs, kehittää strukturoitua yhteistyötä yksityissektorin kanssa monitoimijamallin mukaisesti ja vahvistaa delegaatioiden kykyä edistää EU:n digidiplomatiaa.

Asialista:

Venäjän hyökkäys Ukrainaan	s. 5
EU:n suhteet Latinalaiseen Amerikkaan ja Karibiaan	s. 9
Digitaalinen diplomatia	s. 11

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

ITÄ-10 Birkstedt Johanna

12.06.2023

Asia

Venäjän hyökkäys Ukraina

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 26.06.2023

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Johanna Birkstedt UM ITÄ-10, johanna.birkstedt@gov.fiJuho Mikkonen UM ITÄ-20, juho.mikkonen@gov.fiNelli Mikkola UM POL-10, nelly.mikkola@formin.fiJohanna Hossa UM OIK-10, johanna.hossa@formin.fi[Lotta Mäkelä UM KEO-70, lotta.makela@gov.fi](mailto:lotta.makela@gov.fi)**1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET**

Ulkoasiainneuvoston kokouksessa 26.6. esillä on Venäjän hyökkäys Ukraina.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukraina. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi pitää tärkeänä, ja pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan siihen, että pakotteiden asettamisessa kiinnitetään erityistä huomiota pakotteiden tehokkaaseen toimeenpanoon ja pakotteiden kiertämisen estämiseen. Suomen kannat EU:n 11. pakotepakettiin on määritetty UTP-selvityksessä UTPJ 8 / 2023 vp.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä humanitaarista apua Ukraina tulee jatkaa ja lisätä. Suomi tuomitsee humanitaarisen ja ympäristökatastrofin aiheuttaneen Kahovkan padon tuhoamisen, mikä korostaa tukitarvetta. Suomi valmistautuu myös osallistumaan Ukrainan jälleenrakennukseen.

Suomi on valmis tarkastelemaan myönteisesti uusia esityksiä Ukrainalle annettavan tuen kasvattamiseksi ja Ukrainan asevoimien tukemiseksi Euroopan rauhanrahaston rahoitusta hyödyntäen (U87/2022 vp). Valtioneuvosto tukee ehdotettua kolmen raiteen lähestymistapaa. Euroopan ulkosuhdehallinnon esittelemää kolmea raidetta tulisi edistää samanaikaisesti. On tärkeää varmistaa, että Ukrainan tukea koskevat toimenpiteet toteutetaan nopeasti, joustavasti sekä Ukrainan tarpeet huomioon ottaen.

Suomi katsoo, että EU:n tulisi panna mahdollisimman nopeasti toimeen neuvoston tekemä alustava päätös Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) kokonaisrahoituskaton nostamisesta 3,5 miljardilla eurolla. On tärkeää saavuttaa pidemmän aikavälin näkymä Ukrainan tukemiseen ja parantaa avun ennakoitavuutta. Lisärahoitusta tarvitaan Ukrainalle annettavan aseellisen ja muun varustetuen jatkamiseksi. Suomi korostaa, että EPF:n toimintakyky tulee nykyisessä tilanteessa varmistaa ja sen tulee kyetä vastaamaan EU:ta koskettaviin turvallisuusympäristön muutoksiin, mutta rahoitustarpeita välineen sisällä on priorisoitava (U 87/2022 vp).

Suomi tukee Ukrainan asevoimien kapasiteetin vahvistamiseen keskittyvän EU:n sotilaallisen avustusooperaation toimintaa ja tavoitteita (EU Military Assistance Mission in support of Ukraine, EUMAM Ukraine) ja osallistuu operaation koulutustoimintaan.

Suomi tukee pyrkimyksiä saada Venäjä ja sen edustajat vastuuseen laittomasta hyökkäyssodasta ja sen vaikutuksista ml. sodan aiheuttamien vahinkojen korvaaminen. EU:n piirissä sekä yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa tulee mahdollisimman nopeasti selvittää ja täsmentää EU- ja kansainvälisen oikeuden mukaisia tapoja, joilla Venäjä saadaan suorittamaan asianmukaiset korvaukset. Suomi pitää tärkeänä, että selvitystyötä mm. Venäjän jäädytettyjen varojen tuottojen mahdollisesta hyödyntämisestä Ukrainan tukemiseen jatketaan ripeästi.

Suomi tukee oikeudellisen vastuun varmistamista Ukrainaan kohdistuvasta hyökkäysrikoksesta. Suomi on avoin harkitsemaan eri vaihtoehtoja vastuun tehokkaaksi toteuttamiseksi. Toimintansa kesä-heinäkuun vaihteessa Haagissa aloittava Kansainvälinen keskus hyökkäysrikoksen syyttämiseksi (ICPA) on tärkeä ensiaskel. Suomi tukee Ukrainan viranomaisten ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) sotarikos- ja muiden vakavimpien kansainvälisten rikosten tutkintoja. Suomi tukee myös muita vastuuvollisuuteen liittyviä mekanismeja.

Suomi on huolestunut Venäjän hyökkäyssodan globaaleista vaikutuksista, kuten viljojen hinnannousun vaikutuksista globaaliin ruokaturvaan. Suomi pitää erittäin tärkeänä Mustanmeren viljakuljetussopimuksen jatkamista. Viljakuljetusten jatkuminen Ukrainasta meriteitse on ensisijaisen tärkeää globaalin ruokaturvan kannalta. Kansainvälisten toimien tehokas koordinaatio on tärkeää.

EU:n on tärkeä jatkaa vaikuttamistyötä ja vahvistaa kumppanuuksia globaalisti vastavoimana Venäjälle, joka pyrkii vahvistamaan vastakkainasettelua ja haastamaan kv. sääntöpohjaisen järjestelmän.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Ulkoasiainneuvoston kokouksessa esillä on Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja EU:n toimet. Esillä ovat ajankohtainen tilanne, sotilaallinen tuki Ukrainalle ja vastuuvollisuuskysymykset sekä vaikuttamispyrkimykset kansainvälisesti erityisesti Ukrainan kymmenkohtaisen rauhanaloitteen tueksi. Myös pakotteista keskusteltaneen, erityisesti mikäli EU:n 11. pakotepakettia ei ole kokoukseen mennessä hyväksytty. Kokouksen yhteydessä on tarkoitus järjestää myös keskustelu Ukrainan ulkoministerin kanssa videoyhteyksin.

Kokouksen alla Lontoossa 21.-22.6. järjestetään Ukrainan jälleenrakennuskonferenssi, joka keskittyy yksityissektorin osallistumiseen. Komissio antaa kesäkuussa suullisen arvion Ukrainan edistymisestä EU-jäsenyyssprosessin edellyttämien ehtojen toimeenpanossa.

Edellisen kerran ulkoasiainneuvosto keskusteli aiheesta 22.5.

4. TAUSTA

Ukraina on aloittanut kesäkuussa vastahyökkäyksen, jonka käynnistymisestä on uutisoitu eri alueilla. Venäjä on jatkanut iskuja siviilikohteisiin Kiovaan ja muualle Ukrainaan. Tiedot Kahovkan padon tuhoutumisen 6.6. vaikutuksien laajuudesta tarkentuvat. Humanitaariset järjestöt ovat yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa toimittaneet elintärkeää apua, pääasiassa vettä, ruokaa ja käteistä Khersonin ja Mykolaivin alueiden asukkaille. Lisäksi apua annetaan jakamalla hygieniatarvikkeita, sekä mobiili-terveydenhuollon ja -neuvonnan, evakuoitien ja majoituksen muodossa. Laajemmille tulva-alueille pyritään pääsemään mahdollisimman pian, kun armeija katsoo sen olevan riittävän turvallista.

Voidaan pitää ilmeisenä, että Venäjä on valtiona syyllistynyt systemaattisiin ja vakaviin humanitaarisen oikeuden loukkauksiin, mukaan lukien ukrainalaisten pakkosiirrot Venäjälle ja Ukrainan kulttuuriperinnön tuhoaminen. Näihin loukkauksiin liittyy myös yksilöiden rikosoikeudellinen vastuu. Ponnistelut

jatkuvat Venäjän ja sen edustajien saamiseksi oikeudelliseen vastuuseen toimistaan Ukrainassa. Koska Kansainvälinen rikostuomioistuim ICC ei ole toimivaltainen tutkimaan hyökkäysrikosta Ukrainan tilanteessa, on eri yhteyksissä esitetty erityistuomioistuimen perustamista hyökkäysrikoksen käsittelemiseksi. Hyökkäysrikosvastuuta edistävän ydinryhmän maiden näkemyksissä on ollut eroavaisuuksia sen suhteen, tulisiko hyökkäysrikosta varten perustaa kansainvälinen erityistuomioistuin vai Ukrainan lainsäädännön pohjalta toimiva ns. hybridituomioistuin. Keskusteluun on myös noussut ehdotus ”kansainvälistetystä” tuomioistuimesta, joka toimisi Ukrainan lainsäädännön pohjalta, mutta kansainvälisillä elementeillä vahvistettuna. Ydinryhmä vahvisti korkean tason kokouksessaan 9.5. tukensa tuomioistuimen perustamiselle Ukrainaan kohdistuvan hyökkäysrikoksen käsittelemiseksi. G7-maiden ulkoministereiden 18.4. antamassa julkilausumassa asetetaan kansainvälistetyn tuomioistuimen perustamisen selvittämisen kannalle. Kansainvälinen keskus hyökkäysrikoksen syyttämiseksi (ICPA) käynnistää toimintansa virallisesti kesä-heinäkuun vaihteessa. Keskuksen tehtävänä on koordinoita hyökkäysrikoksen tutkintaa ja säilyttää todistusaineistoa.

Oikeudellinen vastuu halutaan varmistaa myös hyökkäyssodan aiheuttamien vahingoista. EU:ssa jatketaan selvitystyötä Venäjän jäädytettyjen varojen tuottojen hyödyntämisestä oikeudellisesti kestäväällä tavalla. Keskusteluja jatketaan myös G7-ryhmässä. Euroopan neuvosto perusti toukokuussa laajennetulla osittaissopimuksella kansainvälisen vahinko- ja vaaderekisterin.

Neuvottelut ovat käynnissä EU:n 11. pakotepaketista, jonka tavoitteena on mm. vahvistaa pakotteiden kiertämisen ehkäisemistä (UTPJ 8 / 2023 vp). Viimeksi EU asetti uusia pakotteita Venäjää kohtaan 25.2. Pakotteet ovat keskeinen aihe G7-ryhmän välisessä koordinaatiossa, viimeksi Hiroshiman huippukokouksessa toukokuussa. EU:n nimittämä pakotteista vastaava erityislähettiläs jatkaa keskusteluita kolmansien maiden kanssa pakotteiden toimeenpanosta.

Suomi on osoittanut tukea Ukrainaan vuonna 2022 ja alkuvuodesta 2023 noin 1,64 miljardia euroa. Tästä 1,13 miljardia on puolustustarviketukea, 491 miljoonaa humanitaarista apua ja kehitysyhteistyötukea. Kehitysyhteistyötukeen on laskettu vuonna 2022 tilapäistä suojelua saaneiden ukrainalaisten vastaanottoon kohdistetut 350 miljoonaa euroa, koska kyseessä ovat ODA-kelpoiset pakolaismenot. Materiaaliapua Ukrainaan on toimitettu 8,5 miljoonan euron arvosta (n. 2000 tonnia). Energiasektorin materiaaliavun (generaattorit, muuntajat) osalta Suomen lahjoitukset ovat yksi suurimmista EU-alueella. Suomi valmistautuu kansallisesti osallistumaan Ukrainan jälleenrakennukseen. Vuosittainen Ukrainan jälleenrakennuskonferenssi järjestetään Lontoossa 21.-22.6. EU:n ja jäsenmaiden tuki Ukrainaan on 68 mrd. euroa mm. makrotaloustuen, ulkosuhderahoituksen, humanitaarisen avun, puolustusmateriaalituen ja Ukrainasta paenneiden tuen kautta.

Euroopan rauhanrahaston kautta rahoitettava puolustusmateriaalituki Ukrainalle on yli 3,5 miljardia euroa. Esitys kahdeksannesta 500 miljoonan euron suuruudesta avustustoimenpiteestä on tulossa jäsenmaiden päätettäväksi kesäkuussa. Lisäksi on päätetty 2 miljardin euron lisärahoituksesta, jonka puitteissa Ukrainalle osoitettavaa aseellista tukea pyritään lisäämään tykistöammusten kiireellisillä toimituksilla ja yhteishankinnoilla sekä Euroopan puolustusteollisuuden kapasiteettia vahvistamalla. Neuvotteluja eurooppalaisen puolustusteollisuuden kapasiteetin lisäämisestä jatketaan komission esityksen pohjalta. Neuvosto on saavuttanut yhteisymmärryksen Euroopan rauhanrahaston kokonaisrahoituskaton nostamisesta 3,5 miljardilla eurolla edellä mainitun 2 miljardin euron rahoituksen lisäksi, mutta jäsenmaat eivät ole vielä tehneet asiasta varsinaista päätöstä.

EUMAM (EU Military Assistance Mission) -operaation koulutustoimet ovat edenneet hyvin. 24 jäsenmaata, Suomi mukaan lukien, on tähän mennessä tarjonnut koulutusta operaation puitteissa. Operaation tavoitteena on kouluttaa 30 000 ukrainalaissotilasta vuoden 2023 aikana. Suomi osallistuu myös EUAM Ukraine –siviilikriisinhallintaoperaatioon, tällä hetkellä operaatioon lähetettynä on kymmenen suomalaista asiantuntijaa. EUAM Ukraine tukee Ukrainan viranomaisten valmiuksia sotarikostutkimuksissa.

Lisäksi operaatio on aloittanut yhteistyön Europolin, Frontexin ja Ukrainan viranomaisten kanssa laittomaan asekaupan ja salakuljetukseen ehkäisemiseksi. Operaatio toimii Kiovassa, Odessa ja Lvivissä sekä liikkuvalla asiantuntijaryhmällä.

Heikkenevä globaali ruokaturva on yksi Venäjän hyökkäyssodan laajamittaisista seurauksista. YK ja Turkki välittivät jatkoon Venäjän ja Ukrainan viljan- ja lannoitekuljetukset mahdollistaville sopimuksille toukokuussa. Sopimukset ovat nykyisellään voimassa 17.7. saakka. Venäjä esittää edelleen ehtoja sopimusten jatkolle tämän jälkeen, vaatien lannoitteiden markkinoillepääsyn helpottamista ja EU:n pakotteiden lieventämistä, ml. ammoniakkin viennin käynnistämiseen pitkin Volgan alueelta Harkovan kautta Odessaan kulkevaa putkea, joka on ilmeisesti vaurioitunut ammuksista kesäkuun alussa. Ukrainan mukaan Venäjä hankaloittaa kuljetuksia viivästyttämällä alusten yhteistarkastuksia koordinaatiokeskuksessa. Viljaa on elokuusta 2022 toukokuuhun 2023 viety Ukrainasta merikuljetuksina yhteensä noin 31 miljoonaa tonnia. Suomi on tukenut tänä vuonna Maailman ruokaohjelmaa WFP:tä Mustanmeren vilja-sopimuksen toimeenpanossa 5 miljoonalla eurolla. Viime vuonna Suomi rahoitti 6,5 miljoonalla eurolla viljakuljetusta Ukrainasta Somaliaan.

EU on tukenut Ukrainaa tekemällä vaikuttamistyötä kolmansissa maissa ja monenkeskisissä järjestöissä, esimerkiksi YK:n yleiskokouksen päätöslauselmien laajan hyväksynnän varmistamiseksi. EU on ilmaissut tukensa Ukrainan kymmenkohtaiselle rauhanformula-aloitteelle, jonka presidentti Zelenskyi esitteli loppuvuodesta 2022 ja joka sisältää lähtökohdat kestäväälle rauhalle, ml. Venäjän joukkojen vetämisen Ukrainan alueelta, tuen Venäjän hyökkäysrikoksen ja korvausvelvollisuuden käsittelylle sekä turvallisuustakuut Ukrainalle. Venäjä pyrkii aktiivisesti luomaan uusia kumppanuuksia Afrikan, Latinalaisen Amerikan ja Aasian maiden kanssa. Tämä näkyy heinäkuun lopussa Pietarissa järjestettävän Venäjä–Afrikka-huippukokouksen ja elokuussa Etelä-Afrikassa kokoontuvan BRICS-huippukokouksen valmistelussa. Venäjä levittää valheellisia narratiiveja sodasta, sen syistä ja vaikutuksista. EU:ssa on pyritty löytämään tehokkaita tapoja vastata näihin pyrkimyksiin ml. strategisen viestinnän keinoin.

Ulkoministeriö

TAVOITEMUISTIO

ASA-30 Taipale Pilvi

12.6.2023

Asia

EU:n suhteet Latinalaiseen Amerikkaan ja Karibiaan

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 26.6.2023

Asiakirjat

JOIN(2023) 17 - JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL - A New Agenda for Relations between the EU and Latin America and the Caribbean

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Pilvi Taipale, ASA-30, pilvi.taipale@gov.fi, +358 50 563 9424

Fanny Nummi, ASA-30, fanny.nummi@gov.fi, +358 50 577 1465

Lasse Keisalo, ASA-30, lasse.keisalo@gov.fi, +358 50 521 6081

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ulkoasiainneuvosto keskustelee EU:n suhteista Latinalaisen Amerikan ja Karibian (LAK) maihin. komission ja korkean edustajan 7.6.2023 julkaiseman tiedonannon pohjalta.

Keskustelu pohjustaa osaltaan EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian maiden yhteisön (CELAC) huippukokousta 17.–18.7.2023 Brysselissä.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja EU-LAK-suhteisiin on määritetty eduskuntaselvityksissä E 4/2019 vp. 7.6.2023 julkaistusta tiedonannosta valmistellaan eduskunnalle E-kirje.

Suomi pitää EU-CELAC-huippukokouksen järjestämistä ja EU:n suhteiden vahvistamista Latinalaisen Amerikan ja Karibian (LAK) maiden kanssa tärkeänä.

Suomi näkee tiedonannossa esitetyt yhteistyöalat hyvänä pohjana jatkotyölle. Suomi pitää tärkeänä, että EU ja Latinalainen Amerikka ja Karibia jatkavat yhteistyötä tiedonannon mukaisesti monenkeskisen järjestelmän, demokratian, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden vahvistamisessa sekä ilmastomuutoksen ja muiden globaalien haasteiden ratkaisemisessa. Tämä on erityisen tärkeää nykyisessä tilanteessa, jossa Venäjä haastaa kansainvälisen oikeuteen perustuvaa järjestelmää ja pyrkii lisäämään vastakkainasettelua globaalisti.

Suomi tukee komission pyrkimyksiä saattaa valmiiksi kauppasopimukset erityisesti Mercosurin (U 15/2018 vp), Meksikon U 65/2017 vp) ja Chilen (U 32/2021 vp) kanssa. Suomi toivoo, että auki olevat asiat ratkaistaan pikaisesti.

Suomi pitää alueellista Global Gateway -investointiohjelmaa tärkeänä osana EU-CELAC-suhteiden tiivistämistä. Suomi painottaa ohjelmassa erityisesti digitalisaatiota ja tukee kriittisten raaka-aineiden keskeisiin toimitusketjuihin liittyvän yhteistyön syventämistä EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian kesken.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Komissio ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja julkaisivat 7.6.2023 yhteisen tiedonannon ”Uusi agenda EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian välisille suhteille” (”A New Agenda for Relations between the EU and Latin America and the Caribbean”), jossa ehdotetaan päivitettyä lähestymistapaa EU-LAK-suhteille.

17.-18.7.2023 järjestettävää EU-CELAC –huippukokousta valmistellaan neuvoston valmistelurakenteissa ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan kabinetti käy neuvotteluja huippukokouksen yhteisestä julkilausumasta CELAC:n kanssa. Eurooppa-neuvosto keskustelee huippukokousvalmisteluista 29.–30.6.2023 kokouksessaan.

4. TAUSTA

EU-CELAC-huippukokous järjestetään 8 vuoden tauon jälkeen 17.-18.7.2023 Brysselissä. Se on merkittävä tilaisuus syventää EU:n ja 33 CELAC-maan välisiä suhteita ja osoittaa EU:n sitoutumista alueeseen, mikä on nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa entistäkin tärkeämpää. Huippukokous on tärkeä avaus myös EU:n neuvoston puheenjohtajakautensa heinäkuun alussa aloittavalle Espanjalle, jonka tavoitteena on nostaa Latinalainen Amerikka ja Karibia selvästi aiempaa korkeammalle EU:n agendalla. CELAC-puheenjohtajana toimii St. Vincent ja Grenadiinit.

Suhteiden tiivistämisen lisäksi huippukokouksen tavoitteena on yhteinen julkilausuma ja aiempaa tiiviimpi rakenne yhteistyölle (ml. huippukokoukset kahden vuoden välein). Esillä ovat myös kauppaja investointisopimukset alueen maiden kanssa. Erityisen ajankohtaisia ovat neuvottelut Mercosurin, Meksikon ja Chilen kanssa. On mahdollista, että erityisesti Chile-assosiaatiosopimuksen kanssa pystytään etenemään kohti allekirjoitusta vielä ennen huippukokousta. Huippukokouksessa on tarkoitus julkistaa myös LAK-aluetta koskeva EU:n alueellinen Global Gateway -investointiohjelma.

EU-CELAC -huippukokoukseen odotetaan korkean tason osallistumista – ennakotietojen mukaan monista LAK-maista olisi tulossa sekä presidentti että ulkoministeri. Tulevan pääministerin odotetaan edustavan Suomea.

Huippukokouksen yhteydessä järjestetään 17.7.2023 yritysfoorumi sekä 13.–14.7.2023 kansalaisyhteiskunnan, paikallisviranomaisten ja nuorison foorumi.

EU:n komissio ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja antoivat 7.6.2023 tiedonannon ”Uusi agenda EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian välisille suhteille” (”A New Agenda for Relations between the EU and Latin America and the Caribbean”). Tiedonannossa esitetään uudenlaista, entistä syvempää yhteistyötä EU:n ja LAK-maiden välille. Tiedonanto asemoi EU:ta EU-CELAC-huippukokouksen alla. Tiedonannosta on tarkoitus laatia neuvoston päätelmät syksyllä. Tiedonanto koostuu kuudesta temaattisesta kokonaisuudesta: i) uudistettu poliittinen kumppanuus, ii) vahvempi yhteinen kaupallinen agenda, iii) Global Gateway investointiohjelma ja kumppanuus reilussa vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä, iv) oikeus, kansalaisten turvallisuus ja taistelu rajat ylittävää järjestäytyntä rikollisuutta vastaan, v) rauhan ja turvallisuuden, demokratian, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja humanitaarisen avun edistäminen, ja vi) elinvoimaiset ihmisten väliset kumppanuudet. Teemojen alla listataan kattavasti eri yhteistyösektoreita ja annetaan kaikkiaan noin 60 toimenpide-ehdotusta.

POL-10 Marttila Pekka

9.6.2023

Asia

Digitaalinen diplomatia

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 26.6.2023

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Pekka Marttila, UM, pekka.marttila@formin.fi, +358 295 350 233

Emma Hokkanen, LVM, emma.hokkanen@gov.fi, +358 295 342106

Kaisa Kopra, LVM, kaisa.kopra@gov.fi, +358 29 534 2066

Kristiina Kauppinen, UM, kristiina.kauppinen@gov.fi, +358 295 351 826

Heikki Hietala, UM, heikki.hietala@gov.fi, +32 473 524 299

Aki Enkenberg, UM, aki.enkenberg@gov.fi, +358 295 350 533

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ulkoasiainneuvosto keskustelee digitaalisesta diplomatiasta ja antaa sitä koskevat päätelmät, joissa linjataan tulevan vuoden prioriteeteista.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja asiaan on määritelty E-selvityksessä E 24/2020 vp sekä strategisen kompassin yhteydessä UTP-selvityksessä UTPJ 8/2021 vp.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n digitaalista diplomatiata kehitetään ja vahvistetaan osana EU:n ulko-, turvallisuus-, kaupp- ja kehityspolitiikkaa tavalla, joka vahvistaa EU:n arvojen ja intressien mukaista globaalia teknologiakehitystä, eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä ja digitaalisten kuilujen umpeen kuromista.

Suomi korostaa EU:n globaalia roolia ihmiskeskeisen, vastuullisen ja turvallisen digitaalisen tulevaisuuden sekä vapaan, luotettavan ja avoimen digitaalisen infrastruktuurin rakentamisessa. Suomi painottaa ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa digitaalisten teknologioiden kehittämisessä ja käytössä, sukupuolten tasa-arvon sekä haavoittuvimmassa asemassa olevien väestöryhmien oikeuksien edistämistä ja digitaalisten kuilujen kaventamista.

On tärkeää, että digitaalisen diplomatian kehittämiseen tähtäävät toimet tukevat EU:n avoimen strategisen autonomian ja resilienssin vahvistamista. On kuitenkin tärkeää, että EU säilyy jatkossakin avoimena kansainväliselle kaupalle ja investoinneille ja edistää kansainvälisessä kaupassa tasavertaisia toimintaedellytyksiä (E 180 / 2022 vp).

Suomi korostaa, että EU:n digitaalista ja teknologista riippumattomuutta tulee kehittää huomioiden tarvittavalla tavalla eri toimitus- ja arvoketjujen globaali luonne ja tarve tasapuoliselle toimintaympäristölle.

Suomi pitää tärkeänä, että EU vahvistaa rooliaan globaalien normien ja sääntelyn asettajana yhdessä keskeisten kumppaneiden kanssa ja tiivistää yhteistyötä teknologian tutkimukseen, kehitykseen ja käyttöön liittyen. Tässä on huomioitava EU:n eri politiikat. (UTPJ 8/2021 vp).

EU:n tulee pyrkiä keskeiseen rooliin kriittisten ja murrosteknologioiden kehittämisessä, standardisoinnissa sekä turvallisessa ja ihmisoikeusperustaisessa hallinnassa ja käyttöönnotossa. EU tarvitsee tässä vahvaa yhtenäistä ja arvopohjaista lähestymistapaa globaaliin toimintaympäristöön vaikuttamiseksi ja suhteiden sekä tutkimusyhteistyön vahvistamista samanmielisiin maihin, vahvoja kumppanuuksia myös yksityissektorin kanssa sekä rahoitusinstrumenttien tehokkaampaa hyödyntämistä.

Suomi pitää EU:n yhteyspoliittista Global Gateway -strategiaa tärkeänä osana EU:n globaalin roolin vahvistamista ja kannattaa EU:n digitaalisten kumppanuuksien kehittämistä ml. rahoitusyhteistyö. Suomi tukee EU:n pyrkimyksiä investoida kestävään, luotettavaan ja korkealaatuiseen digitaaliseen infrastruktuuriin ja syventää yhteistyötä kumppanimaiden ja alueiden kanssa ihmislähtöisen, ihmisoikeuksia kunnioittavan digitaalisen siirtymän edistämiseksi.

Suomi pitää tärkeänä, että instituutioiden keskinäistä, instituutioiden ja jäsenmaiden välistä sekä neuvoston sisäistä yhteistyötä digitaalisessa diplomatiassa tiivistetään.

Suomi katsoo, että EU:n tulee profiloitua entistä vahvempana monenkeskisenä vaikuttajana digi- ja teknologiayhteistyön saralla multifoorumilla, mukaan lukien YK:ssa ja sen puitteissa muun muassa Kansainvälisessä televiestintäliitossa (ITU). Myös EU:n yhteistyötä Freedom Online Coalitionin kanssa tulee kehittää. EU:n tulee olla aktiivinen arvopohjainen vaikuttaja kansainvälisen toimintaympäristön kehittämisessä erityisesti kansainvälisen sääntelyn ja standardisoinnin osalta.

EU:n näkyvyyden ja verkostoitumisen vahvistaminen on tärkeää. Koordinaation ja vaikuttavuuden parantamiseksi voisi olla hyödyllistä nimittää EU:lle myös erityinen teknologialähettiläs, kehittää strukturoitua yhteistyötä yksityissektorin kanssa monitoimijamallin mukaisesti ja vahvistaa delegaatioiden kykyä edistää EU:n digidiplomatiaa.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Keskustelu on jatkoa 18.7.2022 ulkoasiainneuvostossa käydylle keskustelulle digitaaliseen diplomatiaan liittyvästä ulkosuhdeuuttavuudesta (EUN 80/2022 vp). Aiheesta neuvotellaan neuvoston päätelmät, joissa on tarkoitus ottaa entistä konkreettisempia askeleita kattavan ja koherentin digitaalisen diplomatian kehittämiseksi. Aihe on tarkoitus vakinaistaa osaksi ulkoasiainneuvoston agenda.

4. TAUSTA

Kiristynyt maailmanpoliittinen ilmapiiri ja suurvaltakilpailu asettavat lisääntyviä haasteita myös teknologiapolitiikalle. Teknologiakehitykseen perustuvilla ratkaisulla voidaan lisätä globaalia turvallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä. Samalla on kuitenkin yhä tärkeämpää ymmärtää kehitykseen liittyvää geopolitiikkaa ja turvallisuusuhkia, ihmisoikeus- ja demokratiavaikutuksia sekä taloudellisia mahdollisuuksia ja keskinäisriippuvuuksia. Teknologiasta on tullut myös valtioiden välinen geostrateginen kilpailuareena ja siten keskeinen ulkosuhdekysymys myös EU:n agendalla. Teknologisesta kehityksestä, digitalisaatiosta ja osaamisen hyödyntämisestä on muodostunut kriittisiä kilpailukykytekijöitä, jotka määrittävät yhä voimakkaammin niin yritysten kuin valtioiden menestyksen.

EU-instituutiot ovat pyrkineet vahvistamaan omaa kapasiteettiaan, jotta pystyisivät vastaamaan paremmin muuttuneeseen toimintaympäristöön. EU:n ulkosuhdehallinto on perustanut digitalisaatioon ja yhteyspolitiikkaan keskittyvän osaston ja jäsenmaiden digilähettiläistä koostuvan verkoston. Komissio on puolestaan avannut toimiston Piilaaksoon sekä käynnistänyt useita kahdenvälisiä kaupp- ja teknologia neuvostoja (Yhdysvallat, Intia) sekä digikumppanuuksia (Etelä-Korea, Japani, Singapore, Kanada). EU neuvottelee aktiivisesti kansainvälisen digitaalisen kaupan säännöistä useiden kumppanimaiden kanssa

kauppaneuvotteluiden osana (esim. Australian, Japanin kanssa sekä useanvälisesti 80 maan kesken WTO:ssa). Lisäksi EU tekee alueellista yhteistyötä mm. Afrikan ja Latinalaisen Amerikan maiden kanssa. EU pyrkii näiden kaikkien kautta edistämään kansainvälistä yhteistyötä teknologiasääntelyssä ja standardisoinnissa sekä tarjoamaan eurooppalaisia ratkaisuja globaaliin digitaaliseen siirtymään.

Digitalisaation mukanaan tuomat kyber- ja hybridiuhkat korostuvat läpileikkaavana ulko- ja turvallisuuspoliittisena ulottuvuutena niin kansallisesti, EU:ssa kuin kansainvälisellä tasolla. Digitalisaatio ja uudet digiteknologiat (mm. alustatalous, 5G/6G, tekoäly, esineiden internet, kvanttilaskenta) sekä lisäävät yhteiskuntien haavoittuvuutta, että tarjoavat uusia mahdollisuuksia turvallisuuden parantamiseen. Kyber- ja informaatiovaikuttamisen lisäksi uhkana voi olla kriittisten järjestelmien toimintavarmuus, toimitusketju- ja laitetoimittajariskit, riippuvuudet tietystä teknologiatoimittajasta ja sen poliittinen hyväksikäyttö.

Euroopassa erityisesti Venäjä on käyttänyt kyber- ja informaatioympäristöä vihamieliseen toimintaan osana hyökkäystään Ukraina. Venäjän toiminnan haittavaikutukset ovat heijastuneet myös muualle Eurooppaan ja globaalisti. Tuotantoketjujen resilienssin merkitys on noussut keskeiseen asemaan paitsi Venäjän hyökkäyssodan vaikutusten, myös Kiinan markkinavastaisten toimien myötä. Syntyneet häiriöt kansainvälisissä arvoketjuissa ovat voimistaneet tarvetta parantaa Euroopan teknologista omavaraisuutta ja taloudellista turvallisuutta, mistä komissio ja korkea edustaja antavat kesällä oman tiedonantonsa.

Teknologinen kehitys on keskeinen tematiikka myös EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä ohjaavassa strategisen kompassissa. Kompassi huomioi uudenlaiset kriisit ja uhkat, uudet ja murrokselliset teknologiat sekä muuttuneen toimintaympäristön. Strategisen kompassin myötä on mm. luotu EU:n hybridityökalupakki, joka laajentaa yhdessä tänä keväänä päivitetyn kybertyökalupakin kanssa EU:n keinovalikoimaa vastata hybridi- ja kyberuhkiin.

EU:n yhteispoliittisen Global Gateway -strategian myötä EU edistää investointeja luotettavaan digitaaliseen infrastruktuuriin ja syventää yhteistyötä ihmislähtöisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan digitaalisen siirtymän tukemiseksi kumppanimaissa. Global Gateway -hankkeita edistetään Team Europe -yhteistyön kautta, erityisesti koordinaatioalusta Digitalisation for Development Hub'in kautta, jonka jäsen Suomikin on.

Ratkaisuja digitaalisessa toimintaympäristössä tunnistettuihin turvallisuusuhkiin haetaan EU:ssa yhä useammin sisämarkkinasääntelyn keinoin. EU:n digidiplomatian tavoitteena on tukea koherenssia EU:n sisämarkkinoiden ja ulkoisen toiminnan välillä. Edellistä ohjaa digitaalinen kompassi, joka asettaa EU:n tavoitteet vuoteen 2030 saakka. Digikompassi sisältää myös vahvan kansainvälisen ulottuvuuden yhteisten arvojen edistämiseksi ja kumppanuuksien hyödyntämiseksi. Digitaalinen kompassi on jaettu neljään osa-alueeseen: osaaminen, suojatut ja kestävät digitaaliset infrastruktuurit, yritysten digitaalinen muutos sekä julkisten palvelujen digitalisointi. Esimerkiksi digipalvelusäädös (DSA, *Digital Services Act*) sisältää laajasti erilaisia säännöksiä verkkoalustojen turvallisuuden ja avoimuuden edistämiseksi ml. disinformaatiota vastaan. Valmisteilla on myös asetus tekoälyn sääntelystä (*Artificial Intelligence Act*), josta tavoitellaan uutta kansainvälistä standardia huomioiden mm. tekoälyn soveltamisen ihmisoi-keusperustaisuus.

Tieto- ja kyberturvallisuus sekä kansainväliset tietojensiirrot ja pilvipalvelut ovat myös datasäädöksen keskeisiä ulottuvuuksia. Datan sisämarkkinoiden kehittämiseksi datasäädös on merkittävä säädösaloite, sillä säädöksellä vahvistetaan datan käyttöoikeuksia ja -ehtoja arvoketjuissa ja pyritään luomaan tasapainoista ja reilua kilpailuasetelmaa, jossa datan välittämistä palvelevat infrastruktuurit ja dataa hyödyntävät palvelut turvaavat loppukäyttäjän ja asiakkaan asemaa.

Kriittistä infrastruktuuria suojataan harmonisoimalla yksityisen ja julkisen sektorin toimijoiden kyberturvallisuusvelvoitteita ja vapaaehtoisia toimia. Kyberturvallisuusedirektiivi (*Directive on Security of Network and Information Systems*, NIS 2) tähtää koko unionin kyberturvallisuuden tason nostamiseen kriittisillä toimialoilla. Kyberresilienssisäädöksen (*Cyber Resilience Act*, CRA) on puolestaan tarkoitus luoda yhteiset kyberturvallisuussäännöt digitaalisten tuotteiden valmistajille ja myyjille. Viimeisimpänä komissio antoi ehdotuksen kybersolidaarisuussäädökseksi, jossa ehdotetaan jäsenmaiden välisen kyberhavainnointikyvykkyyksien parantamista ja yhteistoimintaa kyberhäiriötilanteissa.

Ulkoasiainneuvostossa hyväksyttävissä päätelmissä keskitytään konkreettisiin toimiin, joilla pyritään kehittämään ja vahvistamaan digitaalista diplomatiata osana EU:n ulkosuhdepolitiikkaa. Päätelmissä tavoitteena on vahvistaa EU:n vaikuttamistyötä digitaalisessa diplomatiassa Team Europe –lähestymistapaa hyödyntäen kansainvälisissä järjestöissä, kuten YK:ssa ja sen alajärjestöissä, erityisesti ITU:ssa sekä muissa järjestöissä, kuten WTO:ssa. Erityinen pyrkimys on vaikuttaa vuoden 2024 loppuun mennessä YK:n piirissä neuvoteltavaan Global Digital Compact -sopimukseen. Päätelmissä myös korostetaan EU:n bilateraalisten ja alueellisten kumppanuuksien kasvavaa hyödyntämistä. Erityisenä tavoitteena mainitaan pyrkimys saavuttaa EU:lle johtorooli kriittisiin ja uusiin teknologioihin, kuten tekoälyyn, 6G:hen ja kvanttitekologiaan liittyen. Päätelmissä myös kannustetaan dialogin ja yhteistyön lisäämiseen yksityisen sektorin kanssa, ja korostetaan kolmansien maiden tukemisen tärkeyttä. Päätelmissä huomioidaan myös EU:n Global Gateway -strategia.